

De impact van de General Data Protection Regulation (GDPR) regelgeving op de praktijk van de zelfstandige vroedvrouw

Europa was van oordeel dat er een nieuwe privacywetgeving noodzakelijk was en meer specifiek om de volgende redenen:

- nood aan harmonisatie van de nationale privacywetgevingen binnen Europa;
- aanpassen van regels aan nieuwe digitale realiteit;
- burger meer controle geven over zijn gegevens.

Waarom?

De GDPR is erop gericht de belangen van onder meer patiënten te beschermen. De zelfstandige vroedvrouw is als 'verwerkingsverantwoordelijke' verantwoordelijk voor het informeren van haar patiënten inzake de verwerking van diens patiëntengegevens.

In tegenstelling tot de ziekenhuizen, die verwerkingsverantwoordelijke is en haar personeelsleden meestal de verwerkers, heeft een individuele praktijk als vroedvrouw geen 'functionaris voor gegevensbescherming' (ofwel DPO, data protection officer), die waakt over de naleving van de GDPR, nodig.

Wat?

De GDPR is van toepassing op gegevens van patiënten, maar ook van collega's (binnen eenzelfde praktijk) en van familieleden van patiënten, bijvoorbeeld de partner. Gegevens over iemand zijn mentale of fysieke gezondheid worden gekwalificeerd als 'gevoelige persoonsgegevens' en dienen extra te worden beschermd.

Worden patiëntengegevens volledig geanonimiseerd (geen enkele vorm van identificatie is nog mogelijk), bijv. voor de deelname aan een wetenschappelijke studie, dan valt de verwerking van die gegevens niet meer onder de GDPR regeling.

Marlies Eggermont, juriste, PhD, vroedvrouw, Gent

Verplichtingen

Patiëntengegevens worden verwerkt in patiëntendossiers, maar ook uitgewisseld tussen zorgverleners. Dit laatste is mogelijk binnen het gedeeld beroepsgeheim en waarbij enkel relevante gegevens worden medegedeeld.

Vóór enige vorm van verwerking is het belangrijk als zorgverlener enkele verplichtingen in acht te nemen.

Informed consent

Onder de nieuwe regelgeving is het informeren van de patiënte nog belangrijker. Naast het mededelen van de risico's van een bepaalde interventie, alternatieve behandelingen, kostprijs... cfr. de Belgische patiëntenrechtenwet, voorziet de GDPR regelgeving nog bijkomende info over:

- verwerkingsdoeleinden: bijv. eigen belang patiënt in het dossier, wetenschappelijke studie;
- bewaarperiode 20 jaar: stemt overeen met de verjaringstermijn van burgerlijke aansprakelijkheid;
- bijkomende rechten van de patiënt: naast inzage, ook rectificatie, vergetelheid, beperking van verwerking (bijv. niet aan bepaalde personen doorgeven), bezwaar (weigeren dat gegevens in het dossier worden opgenomen bijv. over echtscheiding, misbruik in de kindertijd), intrekking toestemming;
- overdraagbaarheid: gegevens overmaken aan firma's voor commerciële doeleinden;
- klacht bij privacycommissie: als uw patiënt van oordeel is dat iemand zijn privacy heeft geschonden.

U informeert uw patiënte hierover bij voorkeur schriftelijk in een informed consent formulier en uiterlijk binnen één maand na het verkrijgen van de persoonsgegevens, dus eigenlijk liefst bij de eerste of tweede consultatie.

Informatieveiligheidsbeleid

Persoonsgegevens mogen slechts verwerkt worden indien er passende technische en organisatorische maatregelen genomen zijn voor het waarborgen van de beschikbaarheid (geen verlies van dossiers bijv.), de integriteit (geen onrechtmatige wijzigingen in dossiers om zaken te verdoezelen) en de vertrouwelijkheid (bijv. geen inzage door niet bevoegde derden). Een inbreuk hierop kan schade toebrengen aan de patiënte.

Daarom is het aangewezen dat elke zorgverlener voorziet in een goed antivirusprogramma, een regelmatige back up, zodat er geen persoonsgegevens verloren gaan. Daarnaast is een performant paswoord (tegen hacking), het uitloggen na gebruik op een computer (tegen inzage derden) en het niet privé gebruiken van de PC waarop de gegevens staan, ook zeer belangrijk.

Het doorspelen van persoonsgegevens via mail wordt afgeraden. Als er toch persoonsgegevens worden doorgespeeld moeten die geëncrypteerd zijn (code voorzien met sleutel voor ontvanger). Het gebruik van persoonlijke email-servers zoals hotmail, gmail of yahoo bieden onvoldoende bescherming tegen hacking voor gevoelige persoonsgegevens. Er wordt aangeraden om via de bestaande e-health platvormen (bijv. vitalink) persoonsgegevens uit te wisselen.

Ook het maken van afspraken met de softwareleverancier i.v.m. veiligheidslekken is zeer belangrijk. De leverancier moet de aansprakelijkheid inzake veiligheid op zich nemen, toch wel een contractuele bepaling die moet worden nagekeken.

Elke zorgverlener wordt geacht een beleid uit te werken i.v.m. de omvang met sociale media, een goede bewustwordingscampagne is noodzakelijk. Wat is mogelijk, maar vooral wat is niet mogelijk? “Doe online niets wat je offline ook niet zou doen”. Er moet schriftelijk toestemming worden verkregen van de patiënte voor het nemen en verspreiden van audiovisueel materi-

aal. Voldoende duidelijk zijn inzake de doelstelling bijv. website praktijk, sociale media, folder voor congres is opnieuw de boodschap.

Het delen van persoonsgegevens (bijv. met de patiënte) via sms is natuurlijk niet veilig. Een smartphone kan verloren of gestolen worden, met vrijgave van persoonsgegevens aan derden tot gevolg. Als zorgverlener gebruik je dit toestel ook voor privédoeleinden, terwijl de GDPR net een duidelijke scheiding voor ogen heeft. Het is van cruciaal belang uw patiënte hierop te wijzen. Voor het vragen/geven van advies wordt beter een andere medium gebruikt, zoals effectief telefonisch contact of een extra consult, desgevallend mits bijbetaling.

Register

U bent als individuele zorgverlener ook verplicht om een eenvoudig register van verwerkingsactiviteiten aan te leggen, zijnde een interne documentatie van de verwerkingsactiviteiten die onder uw verantwoordelijkheid werden verricht.

De Privacycommissie stelt een Registermodel ter beschikking van de verwerkingsverantwoordelijken en dit om de ondernemingen, maar ook individuele zorgverleners bij te staan in de opmaak van hun Register van de verwerkingsactiviteiten.

Hoe het Register invullen? Zie: <https://www.privacycommission.be/nl/model-voor-een-register-van-de-verwerkingsactiviteiten>.

Het registermodel bevat 5 tabbladen:

- Tabblad “Identificatie van de verwerkingsverantwoordelijke”;
- tabblad “register”: het eigenlijke register waar de verschillende soorten gegevensverwerkingen worden ingevuld; dit is het belangrijkste;
- tabblad “lijsten”: lijsten met voorbeeldwaarden als hulp bij het invullen van het Register;
- tabblad “handleiding register”: Hier wordt uitgelegd hoe u het Register moet invullen;
- tabblad “mapping aangifte”: Met dit tabblad kunt u vergelijken en dus gemakkelijk de informatie overnemen die u desgevallend al invulde in uw voorafgaande aangifte van de verwerking.

Er wordt aangeraden om dit één keer per jaar te doen en gewoon ter beschikking te houden

van de Privacycommissie. Ook het register best 20 jaar bewaren, congruent met de termijn voor de dossiers.

Incidentmeldingsysteem

Een laatste belangrijke verplichting voor de zelfstandige vroedvrouw is het hebben van een incidentmeldingsysteem. De verwerkingsverantwoordelijke is verplicht om incidenten inzake privacy bijv. diefstal laptop, hacking emailadres, diefstal/verlies van dossiers of smartphone te melden aan de Privacycommissie, liefst zo vlug mogelijk. Het is niet enkel een eenvoudige melding op zich. Soms moet ook de patiënte ingelicht worden, indien u van oordeel bent dat er sprake is van een 'hoog risico' op misbruik van gegevens, bijv. bij diefstal van dossiers. Bij

het melden aan de Privacycommissie moet u het aantal betrokkenen meegeven, goed de inbreuk op de wetgeving omschrijven en graag zelf een voorstel tot correctieve maatregelen doen. Dit laatste is natuurlijk niet evident.

Conclusie

De GDPR zorgt voor een administratieve meerbelasting, maar wel in het belang van de patiënt. Er werden reeds een aantal opleidingen vanuit de VBOV gegeven, er zullen er in het najaar nog volgen. Via de site zijn er documenten ter beschikking ter ondersteuning van uw administratie. De beroepsorganisatie zal u stap voor stap verder bijstaan in het aanpassen van uw praktijk aan de nieuwe regelgeving.

Internationale dag van de vroedvrouw

Naar jaarlijkse traditie organiseerde de VBOV vzw een studiedag naar aanleiding van de Internationale dag van de vroedvrouw. Op 3 mei 2018 kwamen heel wat vroedvrouwen van over heel het land en uit verschillende werkdomeinen samen.

We werden getriggerd en gingen met veel belgerinkel naar huis met een hoop nieuwe bagage om direct aan de slag te gaan in de praktijk.

